

Αρχαία Ελληνικά

Μεταφράσεις κειμένων Γ' Γυμνασίου

5/1/2009

Στάθης Παπακωνσταντίνου

Η Ελένη και η καταστροφή της Τροίας

Ενότητα 1^η

Αν, πράγματι, η Ελένη βρισκόταν στην Τροία, θα την έδιναν πίσω στους Έλληνες οι Τρώες με ή χωρίς τη θέληση βέβαια του Αλέξανδρου (Πάρη): γιατί βέβαια δεν ήταν τόσο παράφρονas ο Πρίαμος αλλά ούτε και οι υπόλοιποι Τρώες, ώστε να θέτουν σε κίνδυνο τη ζωή τη δική τους και των παιδιών τους και την πόλη τους για να συζεί ο Πάρης με την Ελένη. Κι αν βέβαια κατά το πρώτο χρονικό διάστημα είχαν αυτή τη γνώμη, επειδή όμως πολλοί από τους άλλους Τρώες, αλλά κυρίως οι γιοι του (Πρίαμου) σκοτώνονταν κάθε φορά που συγκρούονταν με τους Έλληνες, ακόμη κι αν ο ίδιος ο Πρίαμος συγκατοικούσε με την Ελένη, θα την έδινε σίγουρα πίσω στο Μενέλαο, προκειμένου ο ίδιος και οι υπήκοοί του να απαλλαγούν από τα δεινά που τους κατέτρυχαν: γιατί δεν είχαν την Ελένη, ώστε να την επιστρέψουν ούτε τους πίστευαν οι Έλληνες, παρόλο που έλεγαν την αλήθεια, όπως εγώ πιστεύω, επειδή ο θεός μηχανευόταν για να κάνουν με την ολοκληρωτική τους καταστροφή ολοφάνερο αυτό, ότι δηλαδή για τα μεγάλα αδικήματα μεγάλες είναι και οι τιμωρίες απ' τους θεούς.

Ηροδότου Ιστορία, 2 , 120

Θυσία για την πατρίδα

Ενότητα 2^η

Επομένως ταιριάζει να θεωρεί κανείς πάρα πολύ ευτυχιsmένους αυτούς που αγωνίστηκαν για τα μεγαλύτερα και ωραιότερα ιδανικά κι έτσι σκοτώθηκαν, χωρίς να εμπιστευθούν τους εαυτούς τους στην τύχη ούτε να περιμένουν το φυσικό θάνατο, αλλά διάλεξαν τον πιο ωραίο. Και γι' αυτό βέβαια η ανάμνησή τους παραμένει αγέραστη και αξιολήπτες είναι οι τιμές που τους αποδίδονται από το σύνολο των ανθρώπων. Αυτοί πενθούνται σαν θνητοί, λόγω της (θνητής)φύσης τους, αλλά εξυμνούνται σαν αθάνατοι, λόγω της γενναιότητάς τους. Πράγματι ενταφιάζονται με δημόσια φροντίδα και καθιερώνονται προς τιμήν τους αγώνες για την ανάδειξη της μνικής δύναμης της ευφυΐας (σοφίας) και του πλούτου, με την ιδέα ότι είναι άξιοι αυτοί που έχουν σκοτωθεί στον πόλεμο να απολαμβάνουν τις ίδιες με τους αθανάτους τιμές. Εγώ λοιπόν αυτούς και τους καλοτυχίζω για το θάνατό τους και τους ζηλεύω και θεωρώ ότι άξιζαν περισσότερο να ζήσουν μόνο αυτοί που, επειδή η τύχη τους χάρισε θνητό σώμα, άφησαν πίσω τους αθάνατη την ανάμνηση για την ανδρεία τους ..

Λυσία Επιτάφιος 79-81

Η κατοχή της εξουσίας δεν εγγυάται την ευτυχία

Ενότητα 3^η

Κι αν εσύ νομίζεις ότι ο τύραννος, επειδή έχει περισσότερα κτήματα από τους πολίτες, για το λόγο αυτό έχει και μεγαλύτερη χαρά εξαιτίας τους, ούτε αυτό, Σιμωνίδη, είναι έτσι, αλλά, όπως ακριβώς οι αθλητές, όταν αναδειχθούν ανώτεροι από τους απλούς πολίτες, αυτό δεν τους δίνει χαρά, αλλά, όταν αποδειχθούν κατώτεροι από τους αντιπάλους τους, αυτό τους προκαλεί λύπη, έτσι και ο τύραννος, όταν φανερά έχει περισσότερα από τους απλούς πολίτες, τότε δεν μωχθεί χαρά, αλλά, όταν έχει λιγότερα από άλλους τυράννους, για αυτό λυπάται. Γιατί αυτούς θεωρεί ανταγωνιστές του στα πλούτη. Ούτε βέβαια γίνεται κάτι απ' όσα επιθυμεί πιο γρήγορα στον τύραννο σε σχέση με τον πολίτη. Γιατί ο μιν πολίτης επιθυμεί σπίτι, χωράφι ή δούλο, ενώ ο τύραννος πόλεις, μεγάλες εδαφικές εκτάσεις, λιμάνια ή ισχυρές ακροπόλεις... Αλλά και φτωχούς δεν θα δεις τόσο λιγούς ανάμεσα στους πολίτες, όσο τόσο πολλούς ανάμεσα στους τυράννους. Γιατί τα πολλά και τα λίγα δεν κρίνονται με βάση το πλήθος, αλλά με βάση τη χρησιμότητα. Επομένως, αυτά που υπερβαίνουν τα αρκετά είναι πολλά, ενώ αυτά που υπολείπονται από τα αρκετά είναι λίγα. Γιατί για τον τύραννο τα αρκετά είναι πολλαπλάσια σε σχέση με τον απλό πολίτη για την εξυπηρέτηση των ανελαστικών δαπανών του.

Ξενοφώντα, Ιέρων 4, 6-9

Τα πλεονεκτήματα της ειρήνης

Ενότητα 4^η

Άραγε λοιπόν, θα ήταν αρκετό σε μας, αν και στην πόλη μας διαμένουμε με ασφάλεια και γινόμαστε πλουσιότεροι σχετικά με τη διαβίωση και αν έχουμε ομόνοια μεταξύ μας και χαιρούμε εκτιμήσεως μεταξύ των Ελλήνων; Εγώ βέβαια διατείνομαι ότι, αν γίνουν αυτά, η πόλη ολοκληρωτικά θα ευτυχήσει. Γιατί, βέβαια, ο πόλεμος μας έχει στέρησει τα προαναφερθέντα· άλλωστε και φτωχότερους μας έκανε και πολλούς κινδύνους μας ανάγκασε να αντιμετωπίσουμε και στους Έλληνες μας έχει συκοφαντήσει και με πολλούς τρόπους μας έχει καταταλαιπωρήσει. Αν όμως συνάψουμε την ειρήνη,(...) και την πόλη μας θα κατοικούμε με μεγάλη ασφάλεια, αφού θα απαλλαγούμε από πολέμους, κινδύνους και τη διχόνοια,(...) και καθημερινά θα γινόμαστε πιο εύποροι(...) καλλιεργώντας τη γη και πλέοντας τη θάλασσα δίχως φόβο και ασχολούμενοι με τα άλλα επαγγέλματα που τώρα έχουν εκλείψει, εξαιτίας του πολέμου. Θα δούμε την πόλη να εισπράττει διπλάσια έσοδα απ' ό τι τώρα και να κατακλύζεται από εμπόρους, ξένους και μέτοικους, απ' τους οποίους τώρα έχει ερημωθεί. Και το σημαντικότερο, θα έχουμε συμμάχους (μας) όλους τους ανθρώπους, όχι εξαναγκαστικά αλλά με τη θέλησή τους.

Ισοκράτη, Περί ειρήνης 19-21

Η ισονομία των πολιτών εγγύηση της δημοκρατίας

Ενότητα 5^η

Είναι λοιπόν καθήκον των συνετών δικαστών παίρνοντας δίκαιες αποφάσεις για ξένες υποθέσεις να τακτοποιούν συγχρόνως και όσα έχουν σχέση με τους ίδιους. Και κανείς από σας, αφού παρατηρήσει αυτό, ότι δηλαδή είμαι φτωχός και ένας από τον απλό λαό, ας μη θεωρεί σωστό να αφαιρέσει το πρόστιμο. Γιατί δεν είναι δίκαιο να επιβάλλετε ηπιότερες ποινές στους αφανείς παρά στους επιφανείς, ούτε να θεωρείτε ως υποδεέστερους τους φτωχούς από εκείνους που κατέχουν πολλά. Γιατί τους ίδιους τους εαυτούς σας θα υποτιμούσατε, αν τέτοιες γνώμες είχατε για τους πολίτες. Επίσης μάλιστα το πιο φοβερό από όλα θα ήταν, αν δεν απολαμβάναμε όλοι τα ίδια ίδια δικαιώματα, ενώ η πόλη έχει δημοκρατικό καθεστώς(...). Αν όμως πεισθείτε σ' εμένα, δεν θα συμπεριφερθείτε με αυτόν τον τρόπο στους εαυτούς σας, ούτε θα διδάξετε τους νεότερους να περιφρονούν το πλήθος των πολιτών, ούτε θα θεωρήσετε ότι είναι ξένοι αυτού του είδους οι δικαστικοί αγώνες, αλλά ο καθένας από σας θα ψηφίσει με την ιδέα ότι δικάζει για λογαριασμό του. Γιατί όλους τους ανθρώπους με όμοιο τρόπο αδικούν εκείνοι που τολμούν να παραβαίνουν αυτόν τον νόμο που ισχύει για την προστασία της δικής σας σωματικής ακεραιότητας.

Ισοκράτης, Κατά Λοχίτων 18-21

Η μουσική εξημερώνει

Ενότητα 6^η

Τη μουσική σε όλους τους ανθρώπους είναι όφελος να καλλιεργούν, στους Αρκάδες όμως είναι και αναγκαίο. Μόνο στους Αρκάδες πρώτα πρώτα τα παιδιά από τη νηπιακή τους ηλικία συνηθίζουν σύμφωνα με τους μουσικούς ρυθμούς να τραγουδούν τους ύμνους και τους παιάνες, με τους οποίους ο καθένας κατά τα πατροπαράδοτα υμνεί τους τοπικούς ήρωες και θεούς· και μετά απ' αυτά (---) με πολλή προθυμία παίρνουν μέρος σε κυκλικό χορό και ψάλλουν κάθε χρόνο με τη συνοδεία των αυλητών του Διονύσου στους θεατρικούς αγώνες. (---) Και από τα άλλα μαθήματα δε θεωρούν καθόλου ντροπή να παραδεχθούν ότι δεν γνωρίζουν κάτι, τη μουσική όμως ούτε μπορούν να αρνηθούν εξαιτίας του ότι όλοι τη μαθαίνουν, ούτε, εάν το παραδεχτούν, μπορούν να απαλλαγούν απ' αυτή επειδή αυτό θεωρείται ντροπή στην κοινωνία τους. (---) Και αυτά μου φαίνεται ότι οι παλαιοί τα θέσπισαν όχι για να καλλιεργήσουν τη φιληδονία τους και την επίδειξη πλούτου, αλλά επειδή απ' τη μια μεριά έβλεπαν του καθενός το μόχθο και με λίγα λόγια τον κοπιαστικό και σκληρό τρόπο της ζωής τους και από την άλλη μεριά, επειδή έβλεπαν την αυστηρότητα των ηθών η οποία σ' αυτούς έρχεται ως συνέπεια, εξαιτίας του ψύχους και της τραχύτητας του τόπου στον οποίο ζουν και που επικρατεί στο μεγαλύτερο μέρος στις περιοχές τους.

Πολύβιος, Ιστορία 4.20.4-21.1

Η επιστήμη στην υπηρεσία της αμυνας του κράτους

Ενότητα 7^η

Και βέβαια και ο Αρχιμήδης, που ήταν συγγενής και φίλος με τον Ιέρωνα τον βασιλιά, έγραψε ότι με μια δοσμένη δύναμη είναι δυνατό να μετακινήσει ένα συγκεκριμένο βάρος, και καυχώμενος σαν μικρό παιδί (---) είπε ότι αν είχε άλλη γη, θα μετακινούσε αυτήν αφού πήγαινε σε εκείνη την άλλη. Επειδή όμως ο Ιέρωνας απόρησε και παρακάλεσε στην πράξη να επιδείξει το πρόβλημα και να παρουσιάσει κάποιο αντικείμενο από τα μεγάλα να μετακινείται από μικρή δύναμη, ένα φορτηγό πλοίο με τρία κατάρτια από τα βασιλικά που με κόπο μεγάλο και με πολλά χέρια καθελκύστηκε, αφού έβαλε μέσα και ανθρώπους πολλούς και το συνηθισμένο φορτίο, ο ίδιος από μακριά καθισμένος, χωρίς βιασύνη, ήρεμα με το χέρι του μετακινώντας την άκρη του σχοινιού από ένα σύστημα τροχαλιών, τράβηξε προς το μέρος του, ομαλά και χωρίς δυσκολία σαν να διέσχισε τη θάλασσα. Επειδή εξεπλήγη λοιπόν ο βασιλιάς και κατανόησε τη δύναμη της τεχνικής επιστήμης, έπεισε τον Αρχιμήδη να του κατασκευάσει μηχανήματα (όπλα) για κάθε είδος πολιορκίας άλλα για περιπτώσεις αμυντικού πολέμου και άλλα για επιθετικό πόλεμο. Αυτά ο ίδιος δεν τα χρησιμοποίησε, γιατί έζησε το μεγαλύτερο μέρος της ζωής του χωρίς πόλεμο και μέσα σε απολαύσεις, όμως τότε υπήρχε στους Συρακουσίους ο εξοπλισμός τους για την κατάλληλη στιγμή, και μαζί με τον εξοπλισμό ο εφευρέτης.

Πλούταρχος, Μάρκελλος 14.12-15

Ένα παράδειγμα σεβασμού προς τους γονείς.

Ενότητα 8^η

Λέγεται λοιπόν ότι στη Σικελία, (αν και αυτό που θα σας διηγηθώ μοιάζει μάλλον με μύθο, ωστόσο θα είναι κατάλληλο σε όλους εσάς τους νεότερους να το ακούσετε), σχηματίστηκε από την Αίτνα ποτάμι λάβας. Λένε δε ότι αυτή η λάβα κυλούσε προς όλη γενικά την περιοχή και μάλιστα κατευθυνόταν προς κάποια πόλη από τις κατοικημένες της περιοχής. Όλοι λοιπόν γενικά το έβαλαν στα πόδια, επιδιώκοντας τη σωτηρία τους, ένας όμως από τους νεότερους, βλέποντας ότι ο πατέρας του ήταν ηλικιωμένος και δεν μπορούσε να απομακρυνθεί, αλλά ότι ήταν παγιδευμένος, αφού τον σήκωσε στους ώμους του, τον μετέφερε. Επειδή όμως, όπως πιστεύω, προστέθηκε φορτίο, παγιδεύτηκε και ο ίδιος. Από αυτό ακριβώς το γεγονός αξίζει να παρατηρήσουμε ότι οι θεοί έχουν φιλικές διαθέσεις απέναντι στους ενάρετους ανθρώπους. Η παράδοση δηλαδή λέει ότι η λάβα κύλησε ολόγυρα και περικύκλωσε το μέρος εκείνο και ότι σώθηκαν αυτοί ο μόνο, από τους οποίους η περιοχή αυτή ακόμη και σήμερα αποκαλείται τόπος των ευσεβών. Όσοι όμως τράπηκαν γρήγορα σε φυγή και εγκατέλειψαν τους γονείς τους, χάθηκαν όλοι ανεξαιρέτως.

Λυκούργος, Κατά Λεωκράτους 95-96

Οι Νόμοι επισκέπτονται το Σωκράτη στη φυλακή

Ενότητα 9^η

Εάν, ενώ σκοπεύουμε να δραπετεύσουμε από εδώ, είτε όπως πρέπει να το ονομάσουμε αυτό, αφού έλθουν οι νόμοι και οι δημόσιες αρχές και αφού σταθούν μπροστά μας μάς ρωτήσουν· «Πές μου, Σωκράτη, τί έχεις στο νου σου να κάνεις; Σκέφτεσαι κάτι άλλο μ' αυτό το έργο, το οποίο επιχειρείς, ή και εμάς τους νόμους να καταστρέψεις και ολόκληρη την πόλη, όσο περνάει απ' το χέρι σου; Ή φαίνεται σε σένα ότι είναι δυνατόν να στέκεται ακόμη εκείνη η πόλη και να μην έχει καταλυθεί, στην οποία οι δικαστικές αποφάσεις καθόλου δεν ισχύουν, αλλά από τους απλούς πολίτες και ακυρώνονται και καταργούνται»; Τι θα πούμε, Κρίτωνα, σε τέτοιες ερωτήσεις και σε άλλες παρόμοιες; Γιατί πολλά θα μπορούσε κάποιος να πει, και ιδιαίτερα ρήτορας, για αυτόν τον νόμο που κινδυνεύει να καταλυθεί, ο οποίος επιβάλλει να είναι οι δικαστικές αποφάσεις έγκυρες. Ή θα πούμε προς αυτούς ότι: «Μας αδικούσε η πόλη και δεν έκρινε σωστά τη δίκη»; Αυτά ή τί άλλο θα πούμε;

Πλάτωνα, Κρίτων 50 a-c

Μια τιμητική εξορία.

Ενότητα 10^η

Όλοι οι άλλοι βέβαια, που εξορίζονται άδικα είτε εκλιπαρούν τους συμπολίτες τους να επιστρέψουν απ' την εξορία είτε, αν αποτύχουν σ' αυτό, κακολογούν τις πατρίδες τους, γιατί κατά τη γνώμη τους τους φέρθηκαν άσχημα. Αντίθετα εγώ, επειδή βέβαια απέτυχα, χωρίς να το αξίζω, σε όσα έκανα ως πολίτης και, ενώ κατηγορούσα άλλους, στο τέλος καταδικάστηκα ο ίδιος, στεναχωριέμαι βέβαια (γι' αυτά), όπως είναι φυσικό, καθόλου όμως δεν αγανακτώ. Εξάλλου εγώ τουλάχιστον δεν είμαι τόσο αφελής, ώστε ο Αισχίνης ο γιος του Ατρομήτου, επειδή είναι εξόριστος, να θεωρεί ότι πρέπει να αγανακτεί, επειδή έπαθε κάτι από τα συνηθισμένα στην Αθήνα, μ' αυτή την πόλη απ' την οποία εξορίστηκε ο Θεμιστοκλής, αυτός που απελευθέρωσε την Ελλάδα, και όπου ο Μιλτιάδης πέθανε γέρος στη φυλακή, γιατί χρωστούσε ένα μικρό ποσό στο δημόσιο. Αλλά εγώ τουλάχιστον θα μπορούσα να θεωρήσω ακόμη και λαμπρό αυτό που μου συνέβη, δηλαδή το ότι έχω πέσει στην αφάνεια για τις μελλοντικές γενιές μαζί με εκείνους και έχω αξιωθεί να πάθω τα ίδια με εκείνους.

Αισχίνης, Επιστολαί 3.1-3

Επικίνδυνες συμμαχίες

Ενότητα 11^η

Αγασίλαε και όλοι οι Λακεδαιμόνιοι που είστε παρόντες, όταν πολεμούσατε τους Αθηναίους, εγώ έγινα φίλος και σύμμαχός σας, και από τη μια έκανα ισχυρό το ναυτικό σας παρέχοντας χρήματα και από την άλλη, πολεμώντας ο ίδιος στην ξηρά με άλογο μαζί σας, καταδίωξα τους εχθρούς στη θάλασσα. Και δεν θα μπορούσατε ίσως, όπως τον Τισσαφέρνη, να μου καταλογίσετε ούτε ότι έκανα ούτε ότι είπα ως τώρα σε σας κάτι δόλιο. Και ενώ σας συμπεριφέρθηκα κατά τέτοιο τρόπο, τώρα εσείς μου συμπεριφέρεστε έτσι, ώστε ούτε φαγητό δεν έχω στη χώρα μου, εκτός κι αν συλλέξω κάτι από όσα εσείς αφήνετε, όπως ακριβώς τα θηρία. Και όσα λοιπόν μου κληροδότησε ο πατέρας, δηλαδή και ωραία οικοδομήματα και κήπους γεμάτους με δένδρα και ζώα, με τα οποία ένιωθα αγαλλίαση, αυτά όλα τα βλέπω άλλα κατεστραμμένα και άλλα κατακαμένα. Αν λοιπόν εγώ δεν γνωρίζω ούτε τα όσια ούτε τα δίκαια, εσείς τότε να μου εξηγήσετε πώς άνδρες που γνωρίζουν καλά να ανταποδίδουν την ευεργεσία προβαίνουν σ' αυτές τις πράξεις.

Ξενοφώντας, Ελληνικά 4.1.32- 33

Θεϊκές αδυναμίες

Ενότητα 12^η

ΑΡΗΣ: Ακουσες, Ερμή, τί απειλές εκτόξευσε εναντίον μας ο Δίας, πόσο αλαζονικές και απίστευτες; «Αν θελήσω», είπε, «εγώ από τη μια μεριά από τον ουρανό θα αφήσω προς τα κάτω σχοινί, και εσείς από την άλλη κρεμασμένοι να με τραβήξετε προς τα κάτω με δύναμη θα επιχειρήσετε, αλλά μάταια θα κοπιάσετε· γιατί βέβαια δεν θα με τραβήξετε κάτω· αν όμως εγώ θελήσω να τραβήξω προς τα πάνω, όχι μόνο εσάς, αλλά και τη γη μαζί και τη θάλασσα αφού τραβήξω θα σηκώσω ψηλά»· και τα άλλα όσα και σύ ακουσες . Εγώ βέβαια ξεχωριστά από τον καθένα μας ότι είναι ανώτερος και ισχυρότερος δεν θα μπορούσα ν' αρνηθώ, δε θα μπορούσα όμως να πιστέψω ότι μας ξεπερνάει τόσοι μαζί.

ΕΡΜΗΣ: Σιωπή, Αρη! γιατί δεν είναι ασφαλές να λέμε τέτοια λόγια, (πρόσεξε) μήπως κάτι κακό πάθουμε εξαιτίας της φλυαρίας μας.

ΑΡΗΣ: Αυτό όμως που μέσα στην απειλή του μου φάνηκε πιο γελοίο, καθώς το άκουγα, δεν θα μπορούσα να το κρύψω από σένα· γιατί θυμάμαι όχι πριν από πολύ καιρό, όταν ο Ποσειδώνας και η Ήρα και η Αθηνά επαναστάτησαν και σχεδίαζαν να τον συλλάβουν και να τον δέσουν χειροπόδαρα, πόσο τρομοκρατημένος ήταν , και μάλιστα ενώ ήταν (μόνο) τρεις, και αν βέβαια η Θέτιδα, επειδή τον λυπήθηκε, δεν καλούσε ως σύμμαχό του τον Βριάρεω αυτόν που έχει εκατό χέριας, θα είχε αιχμαλωτιστεί μαζί με τον κεραυνό και την βροντή του. Αυτά καθώς σκεφτόμουν μου ερχόταν να γελάσω με την καυχσιολογία του.

Λουκιανός, Θεών διάλογοι 1.1-2